

Posudek na rigorózní práci
Mgr. Radky Benešové
Sousedské právo

(126 stran)

Předložená rigorózní práce se hodnotným způsobem zabývá komplexním zpracováním významné a důležité problematiky, kterou sousedské právo zejména v právní praxi představuje.

Již na tomto místě lze konstatovat, že rigorózní práce se v práci dotkla všech závažnějších problémů, které s sebou právní teorie i praxe v této oblasti přináší. Již to je významná přednost posuzované rigorózní práce. Téma je velmi aktuální a užitečné, napsané navíc s velkou praktickou znalostí zkoumané problematiky a s nepřehlédnutelným západem autorky.

Autorka podává historický pohled na vývoj právní úpravy sousedského práva počínaje římským právem; již tento výklad potvrzuje, že obtíže vyplývající ze sousedských vztahů mají dávné kořeny a nepřímou tak potvrzují, že některé sousedské problémy lze bez nadsázky označit jako věčné. V kapitole 3. podává instruktivní přehled právních důvodů užívání nemovitosti; právě s nemovitostmi je spjata existence sousedských problémů. Kvalifikovaně hovoří o vlastnickém právu, držbě, věčných břemenech, stavbě na cizím pozemku a účelových komunikacích.

Právní úpravě sousedského práva v platném a účinném občanském zákoníku je věnována kapitola 4., ve které důkladně analyzuje platnou právní úpravu. Kromě generální klauzule zkoumá jednotlivé případy imisí uvedených v ustanovení § 127 občanského zákoníku, aby následně pohovořila i o imisích výslovně v tomto ustanovení nezmíněných. V rámci tohoto výkladu mě zejména zaujala problematika obtěžování pohledem, o které autorka kvalifikovaně hovoří; jde o otázky řešené již za účinnosti Všeobecného občanského zákoníku, k nimž již bylo vydáno nemálo soudních rozhodnutí (srov. Komentář k Všeobecnému občanskému zákoníku- Rouček Sedláček). Vstup na sousední pozemek vyvolává v praxi nemálo problémů zvláště v případech, kdy soused uplatňuje své právo vstupu na cizí pozemek autoritativně, aniž by předtím projednal tuto možnost s vlastníkem sousedního pozemku. I v těchto případech by mělo platit, že tak nesmí učinit bez předchozího –byť konkludentního- souhlasu vlastníka, do jehož vlastnické sféry zasahuje.

Obtěžování hlukem patří k výrazným zásahům do soukromí i do sousedského práva. V souvislosti s obtěžováním hlukem lze nabídnout k rozpravě např. hlasité hudební produkce

provozované na veřejných prostranstvích zejména s ohledem na určení okruhu oprávněných osob domáhat se ochrany? Autorka jistě nezůstala neznámá úsilí občanů bydlících v okolí magistrály v Praze a usilujících o zmírnění hluku z provozu motorových vozidel. Je tato situace vůbec právně řešitelná ?

Pečlivou pozornost autorka věnuje i ochraně sousedského práva, když kromě ochrany soudní uvádí i způsob alternativního řešení sporů. Jde o nový způsob řešení, o kterém lze jen doufat, že jeho účinnost se bude postupně rozšiřovat. Poznámka lze, že i starší beletristická literatura popisuje výstižně zarputilost zúčastněných stran v sousedském sporu, které nehledí na objektivní situaci, nýbrž usilují ze všech sil o prosazení svého individuálního zájmu.

Zajímavý a instruktivní pohled na právní úpravu sousedského práva přináší v kapitole 6. a 7. když čtenáře seznamuje s právní úpravou sousedského práva v SRN a ve Velké Británii. Správně zařazuje výklad obsažený v BGB do oblasti práva kontinentálního, který byl v řadě ustanovení vzorem pro novou právní úpravu v ČR obsažené v občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. Naléhavě se však klade otázka, zda zákonodárce má normovat i ty sociální situace, které se vyskytují jen ojediněle, a které jsou již i v zemi původu pokládány za překonané (srov. např. situace, které jsou v Německu označovány jako „sběr tenisového míčku“ (tj. právo vstupu na sousední pozemek pro věc, která se tam nedopatřením dostala) míčku, či „pronásledování“ roje včel. To jsou již ovšem otázky související s obecnými otázkami tvorby práva, k nimž lze zaujímat různá stanoviska.

Docházím k závěru, že autorka předloženou práci prokázala jako po obsahové, tak i formální způsobilost hodnotně zpracovat důležitou soukromoprávní otázku v celé komplexnosti, přinést řadu vlastních poznatků a postřehů a naplnit tak požadavky kladené na práci rigorózní.

Proto doporučuji obhajobu posuzované rigorózní práce, u které se doporučuji zaměřit na prevenci sousedských sporů poskytovanou právem soukromým i právem veřejným.